



Osmanlı Mirası Araştırmaları Dergisi

Journal of Ottoman Legacy Studies

ISSN 2148-5704

www.osmanlimirasi.net

osmanlimirasi@gmail.com

Cilt 10, Sayı 27, Temmuz 2023 / Volume 10, Issue 27, July 2023

HARİCİYE KÂTİBİ MEHMED NURİ BEY'İN KIZLARININ AVRUPA'YA KAÇIŞI

*The Escape to Europe of the Daughters of Mehmed Nuri Bey Secretary General
of the Ministry of Foreign*

Makale Türü/ Article Types : Araştırma Makalesi/ Research Article
Geliř Tarihi/ Received Date : 14.10.2022
Kabul Tarihi/ Accepted Date : 05.07.2023
Sayfa/ Pages : 351-361
DOI Numarası/ DOI Number : <http://dx.doi.org/10.17822/omad.2023.245>

Ahmet YADİ

(Dr. Öğr. Üyesi), Ondokuz Mayıs Üniversitesi, e-mail: ahmetyadi87@gmail.com, ORCID:
<https://orcid.org/0000-0002-0405-3535>

Atıf/Citation

Yadi, Ahmet, "Hariciye Kâtibi Mehmed Nuri Bey'in Kızlarının Avrupa'ya Kaçışı", *Osmanlı Mirası Araştırmaları Dergisi*, 10/27, 2023, s. 351-361.



Osmanlı Mirası Araştırmaları Dergisi (OMAD), Cilt 10, Sayı 27, Temmuz 2023.

Journal of Ottoman Legacy Studies (JOLS), Volume 10, Issue 27, July 2023.

ISSN: 2148-5704

HARİCİYE KÂTİBİ MEHMED NURİ BEY'İN KIZLARININ AVRUPA'YA KAÇIŞI

The Escape to Europe of the Daughters of Mehmed Nuri Bey Secretary General of the Ministry of Foreign

Ahmet YADİ

Öz: II. Abdülhamid döneminin önemli devlet adamlarından Mehmed Nuri Bey'in kızları Zinnur ve Nuriye bulunduğu ortamın kadınlar üzerindeki baskısı nedeniyle Avrupa'ya kaçma planları yapmıştır. O sıralarda hayranı oldukları ünlü yazar Pierre Loti ile birkaç kez görüşme fırsatı bulmuşlardır. Bu görüşmeler Osmanlı kadınlarının genel durumu üzerine olmuştur. Kaçmayı kesin olarak kafalarına koyan kızlar evdeki çalışanları farklı yerlere göndererek bu fırsatı yakalamışlar, musiki muallimelerinin yardımıyla Sirkeci'den trene binerek Avrupa'nın yolunu tutmuşlardır. Kızların kaçtığı anlaşılınca Belgrad'da durdurulmak istenmiş fakat bu mümkün olmamıştır. Belgrad'dan gizlice Viyana'ya giden kızlar oradan Paris'e geçmişler ve burada kadınların özgürlüğü üzerine faaliyetlerde bulunmuşlardır. Kızların Avrupa'ya kaçışı ailesi üzerinde derin etki yaratmıştır. Konu, yaşadığı dönem itibarıyla yurt içinde ve yurt dışında büyük ses getirmiştir. Yıllar sonra büyük kızı Zinnur, Osmanlı topraklarına dönerek hayatına burada devam etmiştir. Nuriye ise Avrupalı bir kişi ile evlenmiş ve ömrünün geri kalanını orada sürdürmüştür. Bu çalışmanın amacı Mehmed Nuri Bey'in kızlarının Avrupa'ya kaçışında yaşanan olayları ve yarattığı etkiyi ortaya koymaktır. Nitekim bu doğrultuda Osmanlı Devleti'nin resmi kayıtları ve dönemin gazeteleri üzerinden konu anlatılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: II. Abdülhamid, Avrupa, Fırar, Nuri Bey, Nuriye, Zinnur

Abstract: Zinnur and Nuriye, the daughters of Mehmed Nuri Bey, one of the important statesmen of the Abdulhamid II period, made plans to escape to Europe due to the pressure of the environment on women. They had the opportunity to meet several times with the famous writer Pierre Loti, whom they admired at that time. These interviews were about the general situation of Ottoman women. Having firmly set their minds on escaping, the girls seized this opportunity by sending home workers to different places. In this way, with the help of music teachers, they took the train from Sirkeci and took the road to Europe. When it was understood that the girls had escaped, they wanted to be stopped in Belgrade, but this was not possible. The girls who secretly went to Vienna from Belgrade went to Paris from there, where they carried out activities on women's freedom. The girls' flight to Europe had a profound effect on her family. The subject has made a great impact at home and abroad as of the period in which it was lived. Years later, her eldest daughter Zinnur returned to the Ottoman lands and continued her life here. Nuriye, on the other hand, married a European person and lived there the rest of her life. The aim of this study is to reveal the events and the effect of the escape of Mehmed Nuri Bey's daughters to Europe. As a matter of fact, it has been tried to be explained through the official records of the Ottoman Empire and the newspapers of the period.

Key Words: Abdulhamid II, Escape, Europe, Nuri Bey, Nuriye, Zinnur

Giriş

Kızların veya kadınların vatandaşı olduğu devletten yabancı ülkelere firar etmesi ile ilgili hadiseler 18. yüzyıla kadar dayanmaktadır. Bu dönemdeki firar olayları daha çok yabancı ülkelerden Osmanlı Devleti'ne doğru oluyordu. Örneğin; 1782 yılında Fransa'daki manastırların birinde eğitim görmekte olan 15-18 yaşlarında birkaç Fransız kız o dönemin Osmanlı sultanı olan I. Abdülhamid'e bir mektup yazmışlardı. Bu mektupta kendilerinin Harem-i Hümayuna kabul edilmesini talep etmekteydiler. Bu şekilde sıkıntılı manastır hayatından kurtulacaklardı.

Ancak mektup daha Fransa'dan yola çıkmadan ele geçirilmiş ve kızların arzusu gerçekleşmemiştir.¹

II. Abdülhamid dönemine gelindiğinde muhalif devlet adamlarının Avrupa'ya kaçmasıyla ilgili pek çok hadise bulunmaktadır. Kadınların Avrupa'ya kaçması ise nadir olaylar olmakla birlikte sıra dışı hikâyeleri beraberinde getirmiştir. Tanzimat döneminin önemli devlet adamlarından Keçecizade Fuad Paşa'nın oğlu Kâzım Bey vefat edince eşi Gülbiz İkbâl Hanım genç yaşta dul kalmıştır. Daha sonra Belçika'nın İstanbul elçisi ile evlenmiştir. Ayrıca Osmanlı vatandaşlığını terk etmiş ve din değiştirerek Katolik olmuştur.² Muhtemelen bu olaydan dolayı Avrupa'ya kaçmıştır. Bu durum oğlu İzzet Fuad Paşa'yı derinden etkilemiş ve annesinin bir daha Osmanlı topraklarına girmemesini talep etmiştir.³ Diğer bir firar olayı 1888 yılında Sisam Adası'nda gerçekleşmiştir. Karlova liman reisi, Emine adındaki bir kızın sahte pasaportla kaçmasını sağlamıştır. Atina'ya kaçan kızın Şira'da ölmesiyle sahte pasaport ele geçirilmiştir. Bu duruma aracılık eden liman memuru hakkında gereğinin yapılması istenmiştir.⁴ 1903 yılında ise Viyana Sefareti Müsteşarı Cemil Bey'in eşi aynı zamanda Mısır hıdivinin kız kardeşi olan hanım Viyana'da tanıştığı Avusturyalı bir kont ile evlenmek üzere Mısır'dan Avrupa'ya kaçmıştır. Hadise Viyana basınında geniş yer bulmuştur.⁵ II. Abdülhamid döneminde kızların Avrupa'ya kaçma hadiseleri gazetelere moda olarak yansımış. Bazı büyük ailelere mensup kızların Avrupa'ya kaçmaları iddia edilmiştir.⁶

Çalışmamızın konusuyla ilgili daha önce Avrupa'da bazı çalışmalar yapılmıştır. Bunlardan biri Alain Quella-Villeger'in *Harem'den Kaçanlar* adlı eseridir. Kaynaklara dayalı olarak hazırlanan bu eser bir roman havası ile yazılmıştır. Ayrıca konuyla alakalı olarak romanlar da yazılmıştır. En önemlisi Pierre Loti tarafından yazılan *Mutsuz Kadınlar* romanıdır. Diğer bir roman ise Alev Aksoy Croutier'in *Üçüncü Kadın* adlı eseridir. Romanda kızların kaçışı hikâyeye edilmiştir.⁷ Bu çalışmada ise bilimsel olarak daha önce kullanılmayan arşiv vesikaları ve gazete haberleri üzerinden kızların kaçış süreci ve yarattığı etki anlatılmaya çalışılmıştır.

1. Mehmed Nuri Bey ve Ailesi

Mehmed Nuri Bey'in babası aslen Fransa'nın önemli ailelerinden Chatenauneuf'a mensuptur. Asıl adı Marki de Belosset olup Kırım Savaşı'ndan önce yüzbaşı olarak İstanbul'a gelmiştir. Daha sonra Osmanlı askeriyesine girerek Kırım Savaşı'nda bulunmuştur. Eşiyle iyi geçinemediğinden onu terk etmiş, ardından iyi bir aileden gelen Çerkez kızı Safiye'ye âşık olmuştur. Onunla evlenebilmek için 1856'da Müslüman olmuş ve Reşad adını almıştır. Ancak kısa bir süre sonra eşi Safiye'nin vefat etmesi üzerine Nurkemal adlı bir kadınla evlenmiştir.⁸ Kırım Savaşı'nda gösterdiği yararlılıktan dolayı Reşad Bey'e miralaylık rütbesi verilmiş,⁹ 1858'de İzmir demiryoluna komiser olarak tayin edilmiştir.¹⁰ Uzun yıllar bu görevde bulunan Reşad Bey, 1868 yılında İzmir Turuk ve Meabir İdaresi yardımcılığına atanmıştır.¹¹ Daha sonra Reşad Bey'i 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'nda görmekteyiz. Burada Kızanlık, Şipka, Tırnova

¹ *Tuna*, Nr: 122, 9 Şubat 1906, 4.

² Mustafa Arıkan, "Keçecizade İzzet Fuad Paşa Biyografisine Katkı (Beş Yıl Sonra Doğmak Üç Yıl Önce Ölmek)", *Çanakkale Araştırmaları Türk Yılı*, 17/27 (2019): 352.

³ Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA), *Yıldız Esas Evrakı (Y. EE)*, Nr: 14/55, 14 Şevval 1300 (18 Ağustos 1883).

⁴ BOA, *Hariciye Nezâreti Hukuk (HR. H)*, Nr: 33/8, 11 Mayıs 1888; *Dâhiliye Nezâreti Mektubî Kalemi (DH. MKT)*, Nr: 1512/53, 4 Şevval 1305 (14 Haziran 1888); *DH. MKT*, Nr: 1567/39, 18 Rebiyülevvel 1306 (22 Kasım 1888).

⁵ BOA, *Yıldız Sadâret Hususî (Y. A. HUS)*, Nr: 443/12, 2 Zilkade 1320 (2 Mart 1903).

⁶ *Tuna*, Nr: 122, 9 Şubat 1906, 4.

⁷ Roman için bkz. Alev Aksoy Croutier, *Üçüncü Kadın*, Çev. Leyla Özcengiz, (İstanbul: Remzi Kitabevi, 2006).

⁸ *Tuna*, Nr: 106, 18 Ocak 1906, 2; Alain Quella-Villeger, *Harem'den Kaçanlar (İstanbul'da Bir Devlet Meselesi ve Feminizm (1906))*, Çev. Aysel Bora, (İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2014), 24-25.

⁹ BOA, *Cevdet Askeriye (C. AS)*, Nr: 900/38793, 29 Ramazan 1273 (23 Mayıs 1857).

¹⁰ BOA, *İrâde Meclis-i Vâlâ (İ. MVL)*, Nr: 398/17313, 2 Zilkade 1274 (14 Haziran 1858).

¹¹ BOA, *Sadâret Mektubî Mühimme Kalemi (A. MKT. MHM)*, Nr: 422/92, 19 Cemaziyelahir 1285 (7 Ekim 1868).

ve Niş taraflarında esir düşerek Rusçuk'ta bir köyde bulundurulmuş Osmanlı askerlerinin sevgi için görevlendirilmiştir.¹² Son olarak kendisi 1880 yılında Dedeğaç'ın işgalinde Rus askerlerinin zapt ettiği raylar için kurulan komisyona tayin edilmiştir.¹³ Gözlerindeki rahatsızlıktan dolayı memuriyeti bıraktığı söylenen Reşad Bey'in en iyi dostlarından biri Türk edebiyatının önemli isimlerinden olan İbrahim Şinasi'ydi. Reşad Bey ona Fransızca dersi vermiştir. Uzunca bir ömür yaşayan Reşad Bey'in Nurkema'lden Mehmed Nuri adında bir oğlu olmuştur.¹⁴

Mehmed Nuri Bey, 22 Ağustos 1857 tarihinde İstanbul'da dünyaya gelmiştir. İzmir Rüşdiyesi, Mekteb-i Sultani ve Paris Ziraat Darülfünununda eğitim görmüştür. Türkçe, Fransızca, Çerkezce ve Rumca bilmektedir. 13 Mart 1879 tarihinde memuriyet hayatına başlayan Mehmed Nuri Bey sırasıyla Aydın Ziraat Müfettişliği, Merkez Nezaret Ziraat Müfettişliği, Şehremaneti Ziraat Müfettişliği, Ticaret ve Nafia Nezareti Ziraat Müdürlüğü, Ticaret ve Nafia Nezareti İstatistik Müdürlüğü gibi görevlerde bulunmuştur. 16 Ekim 1892 tarihinde ise kendisiyle özdeşleşen görev olan Hariciye Kâtipliğine atanmıştır. İşindeki başarısı nedeniyle Fransa, Romanya, Japonya, İspanya, Sırbistan, İran, Rusya, Almanya ve Bulgaristan gibi birçok devlet tarafından nişanla ödüllendirilmiştir.¹⁵

Safiye adında bir kadımla evlenen Mehmed Nuri Bey'in 4 çocuğu olmuştur. Bunlar Zinnur, Nuriye, Mihrinur ve Reşad Nureddin'dir. Büyük kızları Zinnur ve Nuriye akıcı bir şekilde Fransızca ve İngilizce konuşmalarının yanında İtalyanca ve Almancada yazıp konuşabilmekteydiler. Kur'an-ı Kerim okuyacak kadar Arapça, bilgi sahibi olarak zevk alabilmek için yeterince Farsça öğrenmişlerdir. Biraz da Rusça ve Yunanca bilmekteydiler. Pek çok kitap okumuşlardır. Nuri Bey, kızlarının eğitimi için Fransa'da tanışmış olduğu Maria'yı getirmiş ve bu hanımefendi kızların eğitiminde önemli rol oynamıştır. Büyük kızı Zinnur 12 Kasım 1903 tarihinde ailelerin istediği bir evlilik yaparak sarayda görevli olan Abdülatif Safa Bey¹⁶ ile evlenmiştir.¹⁷

Mehmed Nuri Bey'in oğlu Reşad Nureddin de Tahrirat-ı Hariciye Kaleminde memuriyet hayatına başlamıştır.¹⁸ Arşiv kayıtlarında Nuri Bey'in kızları ve eşinin nişan / madalya ile ödüllendirildiklerine dair belgeler de bulunmaktadır. 1894'te büyük kızı Zinnur'a Sanayi-i Nefise Madalyası,¹⁹ 1899'da eşi Safiye Hanım'a birinci rütbeden Şefkat Nişanı²⁰ ve 1901 yılında ise Zinnur ve Nuriye'ye ikinci rütbeden Şefkat Nişanları verilmiştir.²¹

¹² BOA, *Hariciye Nezâreti Siyasî Kalemi (HR. SYS)*, Nr: 1235/35, 15 Ağustos 1878.

¹³ BOA, *HR. SYS*, Nr: 1341/74, 29 Ocak 1880.

¹⁴ *Tuna*, Nr: 106, 18 Ocak 1906, 2; Quella-Villeger, *Haremden Kaçanlar (İstanbul'da Bir Devlet Meselesi ve Feminizm (1906))*, 24-25.

¹⁵ BOA, *Dâhiliye Nezareti Sicill-i Ahvâl Defterleri (DH. SAİD.d)*, Nr: 2/802.

¹⁶ Abdülatif Safa Bey, Tabip Miralay İbrahim Lutfi Bey'in oğlu olup 1868 yılında İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Halep Vilayeti Tercümanlığı, Şifre Kalemi Müdür Yardımcılığı, Tahrirat-ı Hariciye Kalemî Serhalifesi, Atina Sefareti Maslahatgüzarlığı ve Sadaret Tercümanlığı gibi görevlerde bulunmuştur. (BOA, *Hariciye Nezâreti Sicill-i Ahvâl İdaresi (HR. SAİD)*, Nr: 21/28, 18 Ramazan 1327 (3 Ekim 1909); *DH. SAİD.d*, Nr: 92/363.) II. Meşrutiyet'in ilanından sonra Bükreş sefirliğine atanmış daha sonra Sofya sefiri, 1920'de Hariciye nazırı ve 1921'de Ticaret ve Ziraat nazırı olmuştur. (Sinan Kunalp, *Son Dönem Osmanlı Erkân ve Ricali (1839-1922)*, (İstanbul: ISIS Yayınları, 1999), 5, 12, 46-47.)

¹⁷ Quella-Villeger, *Haremden Kaçanlar (İstanbul'da Bir Devlet Meselesi ve Feminizm (1906))*, 23, 26-28.

¹⁸ BOA, *İrâde Hususi (İ. HUS)*, Nr: 113/50, 3 Zilkade 1321 (21 Ocak 1904); *Hariciye Nezâreti Tahrirat-ı Hariciye Odası (HR. TH)*, Nr: 297/61, 9 Kânunusani 1319 (22 Ocak 1904); *Babiâli Evrak Odası Evrakı (BEO)*, Nr: 2258/169333, 4 Zilkade 1321 (22 Ocak 1904).

¹⁹ BOA, *İrâde Taltifât (İ. TAL)*, Nr: 46/29, 19 Şaban 1311 (25 Şubat 1894).

²⁰ BOA, *İ. TAL*, Nr: 187/35, 10 Cemaziyelevvel 1317 (16 Eylül 1899). Türk kadınının statüsünü yükseltme çabasında olan II. Abdülhamid bu amaç doğrultusunda sadece kadınlara verilmek üzere Şefkat nişanını ihdas etmiştir. (Melike Karabacak Yılmaz, "İktidarın Dışıl Sembolleri Şefkat Nişanı Üzerine Bir Değerlendirme", *Sultan II. Abdülhamid ve Osmanlı Modernleşmesi*, C. II, (İstanbul: Bilnet Matbaacılık ve Yayıncılık, 2022), 622-623.)

²¹ BOA, *İ. TAL*, Nr: 247/14, 27 Zilhicce 1318 (17 Nisan 1901).

2. Kızların Avrupa'ya Kaçışı

1904 ve 1905 yıllarında Zinnur ve Nuriye, Madam Lera adlı bir arkadaşları vasıtasıyla o yıllarda İstanbul'da görevli olan Pierre Loti ile görüşme fırsatı buldular. Birkaç defa gerçekleşen görüşmelerin ana konusu Türk kadınlarının baskı altındaki hayatıydı. Görüşmeler sonunda Pierre Loti'nin Doğulu kadınların yaşadıkları sıkıntıları dünyaya duyurabileceği bir kitap yazmasına vesile oldular. Bu sayede *Mutsuz Kadınlar* isimli eser ortaya çıkmıştır.²² Kızlar üzerinden Osmanlı kadınlarını anlattığı eserinde Zinnur'un adı Zeynep, Nuriye'nin adı ise Melek olarak okuyucuya sunulmuştur.²³ İçinde buldukları toplumsal sistemin yanlış olduğuna inanan kızlar, bunu değiştirmeyi kendilerine amaç edinmişlerdir. Bu amaçla hayatlarını tehlikeye atarak, Paris'e kaçmayı planlamışlardır.²⁴ Pierre Loti'nin kitabı bu kaçış sırasında henüz yayımlanmamıştı.²⁵ Bazı kaynaklarda bu romanın yayımlanmasıyla kızların dışlanmasından dolayı Avrupa'ya kaçtıkları ifade edilmektedir.²⁶

8 Ocak 1906 günü kızlar devletin ve içinde buldukları ortamın durumu ve kadınlar üzerindeki baskıdan sıkılmalarından dolayı kaçmayı düşündüler.²⁷ Kızların büyüğü Zinnur 21 yaşında olup iki yıl önce Sadaret Tercümanı Safa Bey ile evlenmişti. Daha küçüğü olan Nuriye ise 17 yaşındaydı. Nuri Bey'in kızları çoktan beri Avrupa'ya kaçma planlarını yapmaktaydılar. Musiki muallimleri olan Madam Weissen²⁸ adlı kadın yardımıyla kaçmışlardır. Taksim'de evde oturmakta iken kızlar ev çalışanlarını çeşitli yerlere gönderdiler. Ne kadar kıymetli eşya ve mücevher var ise yanlarına alarak arabaya bindiler. İlk olarak Aynalıçeşme'de oturan Madam Weissen'in evine gitmişlerdir. Ferace ve yaşmaklarını bir kenara atıp başlarına şapka takmışlar ve daha sonra Madam Weissen ile beraber Sirkeci istasyonuna gitmişlerdir. Madam Weissen'in pasaportunda *Madam Weissen ve iki kızı* şeklinde yazılıydı. Bu sayede fazla şüphe çekmeyerek Şark sürat katarına bindiler. Akşam eve dönen Nuri ve Safa Beyler, kızların kaçtıklarını anlayınca telaş ve endişe içinde polise haber verdiler. Bunun üzerine kızların geçebilecekleri boğazlara ve sınırlara telgraflar çekildi. Ancak bu sırada kızlar Mustafa Paşa'yı çoktan geçmişlerdi. Nuri Bey kızlarını aramak için Fransa'ya gitmek istemişse de izin verilmemiştir. Hatta evinin etrafında hafiyeler sıkça dolaşmaktaydı. Nuri Bey hastalığından dolayı Avrupa'ya gitmek için birkaç kez izin istemiş ise de II. Abdülhamid, Nuri Bey'in Avrupa'da kalacağı korkusuyla izin vermemişti. Bu sebeple Avrupa'ya gitmeye vesile olmak üzere kızların kaçmasının bir plan olduğu düşünülmekteydi.²⁹

İşin böyle bir plan olmadığı anlaşılınca II. Abdülhamid, Belgrad Sefiri Fethi Paşa'ya konuyla alakalı bilgi göndermiştir. Fethi Paşa derhâl Belgrad polisi ile temasa geçmiş ve Sultan'ın adına kızların tutulup İstanbul'a geri gönderilmesini talep etmiştir. Fethi Paşa, kızları istasyonda karşılamış, ancak geri döndürme konusunda başarılı olamamıştır.³⁰ Bunun üzerine Belgrad Sefiri Fethi Paşa, kızların iade edilmeleri konusundaki diplomatik temaslarını sürdürmüştür. Babalarının ifadesine göre kızlar, bazı kıymetli eşyaları da yanlarına alarak gitmişlerdi. İadenin kolaylaştırılması adına II. Abdülhamid de konuyla yakından ilgilenmiştir. Bu çabalar neticesinde kızlar, yanında bir Fransız kadınla beraber Belgrad'da alıkonulmuşlardır

²² Füsün Çoban Döşkaya, "Harem'den Avrupa'ya Kaçan İki Osmanlı Kadını: Zeynep Hanım ve Melek Hanım", *Geçmişten Günümüze Göç III*, (Samsun: Canik Belediyesi Kültür Yayınları, 2017), 1901-1902.

²³ Senem Timuroğlu, "Var ile Yok Arasında Bir Entelektüel Osmanlı Kadını: Hatice Zinnur (1883-1923)", *Toplumsal Tarih*, 291 (2018): 72.

²⁴ Çoban Döşkaya, "Harem'den Avrupa'ya Kaçan İki Osmanlı Kadını: Zeynep Hanım ve Melek Hanım", 1910.

²⁵ Timuroğlu, "Var ile Yok Arasında Bir Entelektüel Osmanlı Kadını: Hatice Zinnur (1883-1923)", 72.

²⁶ Marmara Üniversitesi, Taha Toros Arşivi, <http://openaccess.marmara.edu.tr/bitstream/handle/11424/135110/001640338010.pdf?sequence=3&isAllowed=y> (Erişim Tarihi: 25.03.2022).

²⁷ Çoban Döşkaya, "Harem'den Avrupa'ya Kaçan İki Osmanlı Kadını: Zeynep Hanım ve Melek Hanım", 1901.

²⁸ Bazı kaynaklarda yanlarındaki diğer kadının Madam Weissen'i kızı Marcelle (Meryem) olduğunu ifade etmektedir. (Quella-Villegier, *Haremden Kaçanlar (İstanbul'da Bir Devlet Meselesi ve Feminizm (1906))*, 80.)

²⁹ *Tuna*, Nr: 106, 18 Ocak 1906, 2.

³⁰ *Tuna*, Nr: 106, 18 Ocak 1906, 2.

ancak İstanbul'a dönmek gibi bir niyetlerinin olmadığını ve Paris'e gideceklerini beyan etmişlerdir.³¹ O esnada kızların kaçışına yardım etmiş ve tutuklanmış olan İstanbul Almanya Postanesi memurlarından Hençel, Osmanlı Devleti aleyhine bazı kötü sözler söylemiştir.³²

Belgrad Sefaretinden gönderilen telgrafta Nuri Bey'in kızlarının tecrübesizlikleri nedeniyle muallimelerinin kandırmalarına kapıldıkları ifade edilmişti. Belgrad sefiri kızların İstanbul'a dönmeleri için çabalarının yetersiz ve büyük kızın hayli hasta olduğundan bahsetmiştir. Büyük kızını tedavi ettirmek ve daha sonra her ikisini de İstanbul'a getirmek üzere Nuri Bey'in Belgrad'a gitmesi gerekli görülmüş³³ ve kızlarını İstanbul'a getirmek için Nuri Bey'e pasaport verilmiştir.³⁴

Nuri Bey Belgrad'a gitmesine rağmen kızları bulamamıştır. Çünkü onlar Belgrad kadınları arasında birçok dost kazanmışlar ve bu sayede kaçmışlardı. Nuri Bey'in hemen İstanbul'a dönmeyip Avrupa'ya gidecek olan kızlarını bulmaya çalışacağına dair söylentiler dolaşmaktaydı.³⁵ Askeriye ve mülkiye sınıfına mensup birtakım müfritler tarafından kızların Grand Otel'den kaçırılması planlanmıştı. Bu iş için Yüzbaşı Antiç ile eski Başvekil Vladan Jorjeviç'in oğlu Milan Jorjeviç görevlendirilmişti. Gece yarısından sonra kızların otelden firarlarını kolaylaştırmışlardır. Kızların Semlin'den saat 5'te hareket edecek olan trene binebilmeleri için bu kişilerin Tuna Nehri'nden geceyin geçmiş olabilecekleri ihtimali Belgrad Sefaretinden bildirilmiştir.³⁶ Sırbistan polis ve hükûmetine hemen bilgi verilerek kızların takibine başlanmış ise de bir netice elde edilememiştir. Sırbistan polisi trenle veya vapurla gitmediklerinden emindi. Kızların Belgrad'da bir hanede saklanmış oldukları ihtimali üzerinde durmaktaydılar. Belgrad sefirine göre kızların sabaha karşı kayıklarla Semlin'e geçtikleri ihtimali yüksekti. Bundan dolayı tutuklanmaları için Viyana Sefaretine telgraf çekildi. Kızların yanında bulunan Fransız Marsel Weissen adındaki kadının ahlaksız ve sahtekâr bir aileye mensup olduğu ileri sürülmekteydi. İstanbul Almanya Postanesi memurlarından Hençel'e gelince güya kızları Fransa'daki akrabalarının yanına götürmekteydi. Belgrad'daki istasyon polisi sorgusunda bu çaresiz kızlara yardımcı insanlık namına yaptığını dile getirmiştir. Osmanlı Devleti hakkında kullandığı kötü sözlerden dolayı sorgu işlemlerinin bitmesinin ardından Osmanlı topraklarına girmemesi için Almanya Sefaretine gerekli tebligat yapılmıştır.³⁷ Yapılan girişim sonrasında Hençel'in memuriyetine son verilerek söylediği sözlerden dolayı kendisine uyarı yapılmıştır. Böylelikle Hençel'in Osmanlı topraklarına girmesi engellenmiş oldu.³⁸

Bu arada kızların Viyana'ya gittiği bilgisine ulaşılmıştı. Hatta orada bir konferans dahi vermişlerdi. Birkaç gün sonra Paris'e gidecekleri haberi gelmiştir.³⁹ Ancak Viyana'da yapılan 3 günlük araştırma neticesinde nereye gittiklerine dair bir bilgiye ulaşılamamıştır. Mehmed Nuri Bey ise kızlarını evlatlıktan reddettiğini söyleyerek mirasından menetme kararı almıştır. Nuri Bey'e bu kararın kızların ikametgâhı belirlendikten sonra kendilerine tebliğ edileceği söylenmiştir. Daha sonra umutları tükenen Nuri Bey İstanbul'a dönmüştür. Kızların

³¹ *Tuna*, Nr: 103, 15 Ocak 1906, 1-2; BOA, Y. A. HUS, Nr: 498/50, 15 Zilkade 1323 (11 Ocak 1906).

³² BOA, Y. A. HUS, Nr: 498/74, 21 Zilkade 1323 (17 Ocak 1906). Kızlara eşlik eden Hençel, uzun boylu, mavi gözlü bir genç olup Alman'dı. Galata Alman Postanesinde görevliydi. Nuriye'nin Avrupa'ya gönderdiği mektupları denetime girmeden Avrupa'ya gönderiyordu. (Quella-Villeger, *Haremden Kaçanlar (İstanbul'da Bir Devlet Meselesi ve Feminizm (1906))*, 73.)

³³ BOA, *Yıldız Perakende Hariciye Nezâreti (Y. PRK. HR)*, Nr: 35/11, 17 Zilkade 1323 (13 Ocak 1906).

³⁴ BOA, *BEO*, Nr: 2741/205557, 17 Zilkade 1323 (13 Ocak 1906); *BEO*, Nr: 2741/205551, 17 Zilkade 1323 (13 Ocak 1906); *İ. HUS*, Nr: 137/44, 17 Zilkade 1323 (7 Ocak 1906).

³⁵ *Tuna*, Nr: 111, 25 Ocak 1906, 2.

³⁶ BOA, Y. A. HUS, Nr: 498/62, 19 Zilkade 1323 (15 Ocak 1906); *Tuna*, Nr: 106, 18 Ocak 1906, 2-3; *Tuna*, Nr: 112, 26 Ocak 1906, 2.

³⁷ BOA, Y. A. HUS, Nr: 498/74, 21 Zilkade 1323 (17 Ocak 1906).

³⁸ BOA, Y. A. HUS, Nr: 498/96, 24 Zilkade 1323 (20 Ocak 1906); *İ. HUS*, Nr: 137/58, 21 Zilkade 1323 (17 Ocak 1906).

³⁹ *Tuna*, Nr: 109, 23 Ocak 1906, 2.

bulunamaması Mehmed Nuri Bey ve eşi üzerinde derin etki yaratmıştır.⁴⁰ Kızlarını bulamayan Nuri Bey'in kötü hali belgede *acınacak bir hâl-i suziş-i işimal* olarak belirtilmiştir.⁴¹

3. Kaçış Sonrası Kızlar ve Ailesi

Kızların Avrupa'ya kaçması Nuri Bey'i derinden etkilemiştir. Nitekim 1908 yılında hayatını kaybetmiştir.⁴² Nuri Bey vefat ettikten sonra zor durumda kalan kızı Mihrinur ve eşi Safiye Hanım kendilerine maaş bağlanması talebinde bulunmuşlardır.⁴³ Ancak çok geçmeden Safiye Hanım da 1909 yılının şubat ayında vefat etmiştir. Safiye Hanım'ın cenazesi Cihangir Camii kabristanında bulunan eşi Nuri Bey'in mezarının yanına defnedilmiştir.⁴⁴

Kızlardan büyüğü ve Safa Bey ile evli olan Zinnur kaçtığı sırada hamileydi. Ancak o sırada kendisi de bunu bilmemekteydi. 14 Ağustos 1906 tarihinde Fransa'da dünyaya getirdiği kızını kocasının nüfusuna geçirmemiştir. Zinnur'un kızını ilk olarak bir sütanne, daha sonra ise kardeşi Nuriye büyütüştür.⁴⁵ Zinnur ve Nuriye Paris'e vardıktan sonra büyükbabaları Reşad'ın soyadı olan Blosset de Chateauneuf'u kullanmaya başlamışlardır.⁴⁶ Avrupa'da kadınların özgürlüğü için çalışmalarda bulunmuşlar ve konferanslar vermişlerdir. Aynı zamanda edebi eserler de vererek geniş bir kitleye ulaşmışlardır.⁴⁷

Zinnur ile Nuriye arasındaki bağ çok kuvvetliydi. Nitekim Zinnur, kardeşi Nuriye'nin evlenmesine karşı çıkmış, hatta bu sebeple intihara teşebbüs etmiştir. Buna rağmen Nuriye vazgeçmeyerek Kont Ladislas de Rohozinski ile evlenmiştir. İsmine Kontes adı eklenerek Kontes Nuriye Rohozinski olmuştur. Bu evliliğinden 4 çocuğu olan Nuriye, hayatının geri kalanını Avrupa'da geçirmiştir.⁴⁸ Nuriye Avrupa'da yaşadığı esnada dinini değiştirerek Hristiyanlığı kabul etmiştir. Ablası Zinnur ise Müslüman olarak hayatına devam etmiş, birçok hayalini gerçekleştirmek için gittiği Avrupa'dan 1912 yılında İstanbul'a dönmeye karar vermiş⁴⁹ ve babasının kendileri yüzünden üzüntü içerisinde ölmesinden duyduğu pişmanlıkla yurda dönmüştür. Aslında Paris gibi yaşanması güç bir şehirde tutunamamıştır. Döndüğünde kocası onu kabul etmemiş, ailesi de pek yakınlık göstermemiştir. Taksim'de terk ettiği büyükannesini ile yaşamaya başlamıştır. Daha sonra I. Dünya Savaşı'nın çıkmasıyla Osmanlı-Fransa yakınlaşmasında rol oynamak için Fransa'ya dönmüştür. 1915'te tekrar Osmanlı topraklarına gelerek Türk Kızılayı hizmetine girmiştir. Kurtuluş Savaşı'nda savaş yaralıları için Adapazarı'nda kurulan hastanede hastabakıcılık görevinde bulunmuştur. Daha sonra orada bir doktorla evlenmiştir. Söylentilere göre Adapazarı'nda gönüllü hemşirelik yaparken veremden ölmüştür.⁵⁰ Nuriye ise 1921 yılında ziyaret amaçlı İstanbul'a gelmiştir. Bu ziyaretinde kardeşleri Mihrinur ve Reşat'la görüşmüştür.⁵¹ Ablası Zinnur'dan 40 sene sonra 25 Haziran 1965 veya 1967 tarihinde Paris'te bir huzurevinde hayata veda etmiştir. 1906'da Fransa macerasının başladığı yer olan Nice'de toprağa verilmiştir.⁵²

⁴⁰ BOA, *Yıldız Perakende Elçilik-Şehbenderlik ve Ataşemiliterlik (Y. PRK. EŞA)*, Nr: 48/61, 22 Zilkade 1323 (18 Ocak 1906).

⁴¹ BOA, *Y. A. HUS*, Nr: 498/50, 15 Zilkade 1323 (11 Ocak 1906).

⁴² BOA, *HR. H*, Nr: 58/13, 12 Ocak 1906.

⁴³ BOA, *Şûrâ-yı Devlet (ŞD)*, Nr: 1075/66, 12 Cemaziyevvel 1326 (12 Haziran 1908).

⁴⁴ BOA, *İ. HUS*, Nr: 173/30, 25 Muharrem 1327 (16 Şubat 1909); *BEO*, Nr: 3491/261788, 24 Muharrem 1327 (15 Şubat 1909).

⁴⁵ Çoban Döşkaya, "Harem'den Avrupa'ya Kaçan İki Osmanlı Kadını: Zeynep Hanım ve Melek Hanım", 1911.

⁴⁶ Quella-Villeger, *Haremden Kaçanlar (İstanbul'da Bir Devlet Meselesi ve Feminizm (1906))*, 116.

⁴⁷ Timuroğlu, "Var ile Yok Arasında Bir Entelektüel Osmanlı Kadını: Hatice Zinnur (1883-1923)", 76.

⁴⁸ Çoban Döşkaya, "Harem'den Avrupa'ya Kaçan İki Osmanlı Kadını: Zeynep Hanım ve Melek Hanım", 1911, 1917.

⁴⁹ Çoban Döşkaya, "Harem'den Avrupa'ya Kaçan İki Osmanlı Kadını: Zeynep Hanım ve Melek Hanım", 1915-1917.

⁵⁰ Timuroğlu, "Var ile Yok Arasında Bir Entelektüel Osmanlı Kadını: Hatice Zinnur (1883-1923)", 75; Çoban Döşkaya, "Harem'den Avrupa'ya Kaçan İki Osmanlı Kadını: Zeynep Hanım ve Melek Hanım", 1911, 1917.

⁵¹ Çoban Döşkaya, "Harem'den Avrupa'ya Kaçan İki Osmanlı Kadını: Zeynep Hanım ve Melek Hanım", 1915-1917.

⁵² Quella-Villeger, *Haremden Kaçanlar (İstanbul'da Bir Devlet Meselesi ve Feminizm (1906))*, 205; <http://openaccess.marmara.edu.tr/bitstream/handle/11424/135110/001640338010.pdf?sequence=3&isAllowed=y> (Erişim Tarihi: 25.03.2022).

Mehmed Nuri Bey'in Avrupa'ya kaçan kızları dışındaki Mihrinur adındaki kızı Selahattin Arbel ile evlenmişti. Selahattin Arbel, Lahey Büyükelçiliği görevindeyken 1961 yılında Mihrinur Arbel, Lahey'de hayatını kaybetmiştir. Mihrinur'un annesinin adını verdiği kızı Safiye Ereş ile Oktay Ereş çiftinden 3 torunu bulunmaktaydı. 21 Nisan 1961 tarihinde Şişli Camiinde cenaze namazı kılındıktan sonra Karacaahmet'teki aile kabristanına defnedilmiştir.⁵³ Aile, soyadı kanunu ile Darago soy ismini almıştır. Nuri Bey'in tek erkek evladı olan Reşat Nuri Darago gazeteci ve çevirmen olup profesörlüğe kadar yükselmiştir.⁵⁴

Sonuç

Fransız kökenli bir aileden olan Mehmed Nuri Bey, Osmanlı Devleti'nin önemli kademelerinde yer almış bir devlet adamıydı. Osmanlı Hariciyesinde uzun yıllar kâtiplik görevinde bulunmuş ve burayla özdeşleşmişti. Çocuklarına gereken özeni göstererek eğitimlerini ileri düzeyde aldırılmıştır. Bu sayede birçok yabancı dil öğrenerek yerli ve yabancı eserleri okuma fırsatı elde etmişlerdir. Çocuklarından özellikle Zinnur ve Nuriye'nin Osmanlı topraklarındaki dinî taassuptan rahatsız oldukları anlaşılmaktadır. Ayrıca Avrupa'yı yakından takip etmeleri de onların daha özgür bir hayat sürmek fikrini ortaya çıkarmış olacağı muhtemeldir. Yine yakından takip ettikleri Fransız yazar Pierre Loti ile birkaç kez görüşmüşlerdir. Bu görüşmeler de Osmanlı kadınının zor şartları ve durumları üzerine olmuştur. Tüm bunlar Zinnur ve Nuriye'yi üzerlerindeki baskıdan kurtulmak adına plan yapmaya sevk etti. Nitekim Avrupa'ya kaçmayı planladılar ve musiki muallimleri vasıtasıyla Sirkeci'den trene binerek firar ettiler. Bu kaçışta sadece Osmanlı Devleti'ndeki kadınların durumunu sebep göstermek doğru değildir. Ayrıca aldıkları eğitim gereği Avrupa'yı yakından takip etmeleri ve aslen Fransız kökenli olmaları da bu kaçıştaki önemli etkenlerdendir.

Kızların kaçmasıyla birlikte geri döndürmek adına gerekli diplomatik temaslar yapılmışsa da sonuç alınamamıştır. Belgrad'dan Viyana'ya ve oradan da Paris'e gitmişlerdir. Kızların kaçışı özellikle babası Nuri Bey ve annesi Safiye Hanım üzerinde yıkım etkisi yapmıştır. Bu üzüntüye dayanamayan Nuri Bey 1908'de, eşi ise 1909 yılında hayata gözlerini yummuştur. Kızlar ise Avrupa'da kadınların özgürlüğü konusunda çalışmalarda bulunmuş, konferanslar vermişlerdir. Bir müddet sonra Zinnur vatanına dönse de Nuriye Avrupa'daki hayatına devam etmiştir. Sonuç olarak bir aile dramı hâline gelen bu olay hem Osmanlı Devleti'nde hem de Avrupa'da geniş yankı uyandırmıştır. Çünkü kızların yabancı ülkelere firar etmesi alışılmış bir durum değildi. Bundan dolayı da gazetelerde geniş yer bulmuştur. Avrupa gazeteleri de bu olayı fırsat bilerek Osmanlı'da kadınlara baskı yapıldığı ve kadınların özgür olmadığına dair yayımlar yaptılar.

Kaynakça

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA)

Babiâli Evrak Odası Evrakı (BEO), Nr: 2258/169333, 2741/205551, 2741/205557, 3491/261788.

Cevdet Askeriye (C. AS), Nr: 900/38793.

Dâhiliye Nezâreti Mektubî Kalemi (DH. MKT), Nr: 1512/53, 1567/39.

Dâhiliye Nezâreti Sicill-i Ahvâl Defterleri (DH. SAİD.d), Nr: 2/802, 92/363.

⁵³ Timuroğlu, "Var ile Yok Arasında Bir Entelektüel Osmanlı Kadını: Hatice Zinnur (1883-1923)", 73-74.

⁵⁴ Marmara Üniversitesi Taha Toros Arşivi, <http://openaccess.marmara.edu.tr/bitstream/handle/11424/139657/001561510008.pdf?sequence=3&isAllowed=y> (Erişim Tarihi: 25.03.2022).

- Hariciye Nezâreti Hukuk (HR. H)*, Nr: 33/8, 58/13.
Hariciye Nezâreti Sicill-i Ahvâl İdaresi, Nr: 21/28.
Hariciye Nezâreti Siyasî Kalemi (HR. SYS), Nr: 1235/35, 1341/74.
Hariciye Nezâreti Tahrirât-ı Hariciye Odası (HR. TH), Nr: 297/61.
İrâde Hususi (İ. HUS), Nr: 113/50, 137/44, 137/58, 173/30.
İrâde Meclis-i Vâlâ (İ. MVL), Nr: 398/17313.
İrâde Taltifât (İ. TAL), Nr: 46/29, 187/35, 247/14.
Sadâret Mektubî Mühimme Kalemi (A. MKT. MHM), Nr: 422/92.
Şûrâ-yı Devlet (ŞD), Nr: 1075/66.
Yıldız Esas Evrakı (Y. EE), Nr: 14/55.
Yıldız Perakende Elçilik-Şehbenderlik ve Ataşemiliterlik (Y. PRK. EŞA), Nr: 48/61.
Yıldız Perakende Hariciye Nezâreti (Y. PRK. HR), Nr: 35/11.
Yıldız Sadâret Hususî (Y. A. HUS), Nr: 443/12, 498/50, 498/62, 498/74, 498/96.

Sürelî Yayınlar

Tuna, Nr: 103, 106, 109, 111, 112, 122.

Kitap ve Makaleler

- Aksoy Croutier, Alev. *Üçüncü Kadın*. Çev. Leyla Özcengiz, İstanbul: Remzi Kitabevi, 2006.
 Arıkan, Mustafa. “Keçecizade İzzet Fuad Paşa Biyografisine Katkı (Beş Yıl Sonra Doğmak Üç Yıl Önce Ölmek)” *Çanakkale Araştırmaları Türk Yılığ*, 17/27 (2019): 335-371.
 Çoban Döşkaya, Füsün. “Harem’den Avrupa’ya Kaçan İki Osmanlı Kadını: Zeynep Hanım ve Melek Hanım” *Geçmişten Günümüze Göç III*, 1899-1926. Samsun: Canik Belediyesi Kültür Yayınları, 2017.
 Kuneralp, Sinan. *Son Dönem Osmanlı Erkân ve Ricali (1839-1922)*. İstanbul: ISIS Yayınları, 1999.
 Quella-Villiger, Alain. *Haremden Kaçanlar (İstanbul’da Bir Devlet Meselesi ve Feminizm (1906))*. Çev. Aysel Bora, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2014.
 Timuroğlu, Senem. “Var ile Yok Arasında Bir Entelektüel Osmanlı Kadını: Hatice Zinnur (1883-1923)” *Toplumsal Tarih*, 291 (2018): 72-77.
 Yılmaz Karabacak, Melike. “İktidarın Dışıl Sembolleri Şefkat Nişanı Üzerine Bir Değerlendirme” *Sultan II. Abdülhamid ve Osmanlı Modernleşmesi*, C. II, 617-636. İstanbul: Bilnet Matbaacılık ve Yayıncılık, 2022.

Elektronik Kaynaklar

- Marmara Üniversitesi Taha Toros Arşivi
<http://openaccess.marmara.edu.tr/bitstream/handle/11424/135110/001640338010.pdf?sequence=3&isAllowed=y> (Erişim Tarihi: 25.03.2022).
<http://openaccess.marmara.edu.tr/bitstream/handle/11424/139657/001561510008.pdf?sequence=3&isAllowed=y> (Erişim Tarihi: 25.03.2022).

EK: Nuri Bey'in Çocukları: Zinnur, Nuriye, Mihrinur ve Reşat [Kaynak: Marmara Üniversitesi Taha Toros Arşivi <http://openaccess.marmara.edu.tr/bitstream/handle/11424/139657/001561510008.pdf?sequence=3&isAllowed=y> (Erişim Tarihi: 25.03.2022)]



Summary

Mehmed Nuri Bey's father was originally from the Chatenauneuf, one of the important families of France. His real name is Marki de Belosset and he came to Istanbul as a captain before the Crimean War. He later joined the Ottoman military and participated in the Crimean War. Then he fell in love with the Circassian girl Safiye, who came from a good family. In order to marry her, he converted to Islam in 1856 and took the name Reşad Bey. However, Safiye passed away shortly after. After the death of his wife, he married a woman named Nurkemal. Reşad Bey, who lived a long life, had a son named Mehmed Nuri from Nurkemal.

Mehmed Nuri Bey was born on August 22, 1857 in Istanbul. After completing his education, he held many positions. Then, on October 16, 1892, he was appointed to the Foreign Affairs Clerk, a task identified with him. Mehmed Nuri Bey, who married a woman named Safiye, had 4 children. These are Zinnur, Nuriye, Mihrinur and Reşad Nureddin. Her elder daughters, Zinnur and Nuriye, spoke fluent French and English, and could write and speak Italian and German. They learned enough Arabic to read the Qur'an and enough Persian to be able to enjoy their knowledge. They also knew a little Russian and Greek. Nuri Bey brought Maria, whom he had known in France, for the education of the girls, and this lady played an important role in the education of the girls. Her eldest daughter, Zinnur, married Abdüllatif Safa Bey, on 12 November 1903.

In 1904 and 1905, Zinnur and Nuriye had the opportunity to meet with Pierre Loti, who was on duty in Istanbul at that time, through a friend named Madam Lera. The main subject of the meetings, which took place several times, was the pressured life of Turkish women. The girls, who believe that the social system they live in is wrong, has made it their goal to change it. For this purpose, they planned to escape to Paris, risking their lives. On January 8, 1906, they escaped with the help of a woman named Madam Weissen, a music teacher. While living at home in Taksim, the girls sent their housekeepers to various places. First, they went to the house of Madam Weissen, who lived in Aynalıçeşme. Then they went to Sirkeci station with Madam Weissen. They took the train to Europe. When Nuri and Safa, who returned home in the evening, realized that the girls had escaped, they informed the police in a panic and anxiety. Thereupon, telegrams were sent to the straits and borders where the girls could pass.

In order for the girls to be stopped in Serbia, Abdülhamid II sent information about the subject to the Belgrade Ambassador Fethi Pasha. Fethi Pasha immediately contacted the Belgrade police and demanded that the girls be detained and sent back to Istanbul on behalf of the Sultan. Fethi Pasha met the girls at the station, but was unsuccessful in returning them. In the telegram sent from the Belgrade Embassy, it was stated that Nuri Bey's daughters were deceived by their teachers due to their inexperience. The Belgrade ambassador mentioned that his efforts for the girls to return to Istanbul were insufficient and that the eldest daughter was quite ill. It was deemed necessary for Nuri Bey to go to Belgrade to have his eldest daughter treated and then to bring them both to Istanbul, and Nuri Bey was given a passport to bring his daughters to Istanbul. Although Nuri Bey went to Belgrade, he could not find the girls. Because they won many friends among the Belgrade women and thus they escaped. Although the Serbian police and government were immediately informed and the girls were followed, no result could be obtained. Later, it was learned that the girls had gone to Vienna. They even gave a conference there. A few days later, news came that they were going to Paris. However, as a result of the 3-day research conducted in Vienna, no information could be found on where they went. The absence of the girls had a profound effect on Mehmed Nuri Bey and his wife. Indeed, he died in 1908. Before long, his wife, Safiye Hanım, passed away in February 1909.

After Zinnur and Nuriye arrived in Paris, they started using Blisset de Chateauneuf, the surname of their grandfather Reshad. They worked for the freedom of women in Europe and gave conferences. At the same time, they reached a wide audience by giving literary works. Zinnur decided to return to Istanbul in 1912 from Europe, where she had gone to realize many

dreams, and returned home with the regret that she had experienced because of her father's death in sorrow. Nuriye, on the other hand, married a European count and spent the rest of her life there. It is not correct to show only the oppression of women in the Ottoman Empire as the reason for the escape of the girls. The fact that they followed Europe closely due to the education they received and that they were originally from France are also important factors in this escape. As a result, this event, which became a family drama, had wide repercussions both in the Ottoman Empire and in Europe. Because it was not customary for girls to flee to foreign countries. For this reason, it found wide coverage in the newspapers. European newspapers also took advantage of this event and made publications that women were oppressed in the Ottoman Empire and that women were not free.